

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:276

av Finn Bengtsson och Michael Svensson (båda M)

Ekonomisk säkerhet för avveckling av vindkraftverk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till lagändringar för att säkrare ekonomiskt trygga ansvarsfördelningen vid avveckling av uttjänta vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Att sanera förorenad mark från tidigare industriverksamhet som inte längre existerar har blivit ett stort problem för samhället. Insikten om detta måste nu överföras till större ansvarstagande för modern industrietablering och industriutveckling.

Normalt gäller att den industri som har ansvaret för sina direkta negativa miljökonsekvenser tar konsekvenserna av detta. När en industri exempelvis smutsat ner den mark den varit etablerad på så är bevisläget knappast tveksamt om vem som bör bära huvudansvaret ekonomiskt för den upprensning som måste ske för att markområdet åter ska kunna utvecklas för annan verksamhet. Men när den aktuella industrin sedan länge inte finns, och ägarförhållanden sedan länge är ombytta och inte sällan historiskt är komplicerade att följa i strikt juridisk mening, så blir problemet med ansvarsutkrävande för saneringskostnaderna något som gör att inget händer. Detta medför att både allmänt goda miljömässiga motiv för sanering motverkas och att ofta värdefulla markområden inte kan tas i anspråk för nya ändamålsenliga användningsområden.

När det gäller tidigare förorenad mark runt om i landet enligt den historik som beskrivs ovan så råder nu lite av ett juridiskt ”ställningskrig” mellan ansvarsutkrävande av tidigare industris nuvarande ägare, den aktuella kommunen och staten. Detta leder till att inget

händer och att alla blir förlorare. Vi är förvissade om att detta problem på sikt kommer att lösas av en ansvarskännande regering. Men det är också viktigt att vi med denna bittra erfarenhet inte går in i en framtida industriell utveckling i Sverige utan att på förhand se till att dessa ansvarsförhållanden på ett klokare sätt hanteras redan från början. Vi lägger därför fram ett förslag om ett sådant förhållningssätt som gäller den på alla sätt i övrigt högt önskade snabba vidareutvecklingen av vindkraft i vårt land.

Riksdagen har i andra framåsyftande beslut, som bör resultera i en kraftigt expanderande vindkraftsutbyggnad i Sverige, tyvärr inte tagit lärdom av den problematik som beskrivs ovan, och vi föreslår därför att en översyn av detta problem snarast görs.

Uträkningar visar att det idag kostar cirka 700 000 kronor att montera ner ett normalstort vindkraftverk. Ett vindkraftverk har en livslängd på 20–25 år. Ansvaret för att det ska tas ner ligger på verksamhetsutövaren. Saknar emellertid denne ekonomiska medel förs ansvaret över på markägaren. Saknar även denne ekonomiska resurser för en sådan nedmontering övergår ansvaret för betalningen för denna åtgärd till det offentliga (källa: Energimyndighetens vindenhet enligt Östgöta Correspondentens 2011).

Länsstyrelsen kan idag vid tillståndsprövning enligt miljöbalken för 7 eller flera vindkraftverk över 120 meters höjd eller för 2 verk eller flera över 150 meters höjd kräva att viss ekonomisk säkerhet för nedmonteringen av ett vindkraftverk när det nått slutet av sin livslängd redan från början finns avsatt innan tillstånd för uppförande beviljas. Samma möjlighet har emellertid inte kommunerna, som har rätt att bevilja bygglov för alla vindkraftverk som är under 120 meter höga, som kan kräva skadestånd först i efterhand för nedmontering när vindkraftverk är uttjänta. För vindkraftverk som understiger 120 meters höjd finns inte heller någon begränsning på krav på provning enligt miljöbalken som länsstyrelsen har. Detta innebär att ett, i princip, obegränsat antal vindkraftverk under 120 meters höjd, eller ett sådant vindkraftverk med obegränsad höjd (!), kan uppföras efter att enbart bygglov godkänt av kommunen finns där bara en anmälan enligt miljöbalken samtidigt föreligger. Alltså kan detta ske utan att miljöprovning där viss ekonomisk säkerhet för nedmonteringen när ett sådant vindkraftverk som nått slutet av sin livslängd redan från början finns avsatt är ett krav för att tillstånd för uppförande ska beviljas. Detta förhållande som hotar den framtida miljön kräver enligt vår mening en lagändring.

Motivering

Givet det faktum att livslängden för vindkraftverk uppskattas till ungefär ett kvarts sekel, och att erfarenheterna med konsekvenserna av samma tidsrymd för problemet med hur förorenad mark ännu inte slutligt kunnat lösas idag, föreslog vi under föregående riksmöte att lagstiftningen ändrades för enbart anmälningspliktiga vindkraftverk till att också

utverka ekonomisk säkerhet vid avveckling på samma sätt som gäller för tillståndspliktig verksamhet på området.

Utskottet avslog vår begäran vid behandling av motionen med motivet att Energimyndigheten planerade en skrivelse till Regeringskansliet för att uppmärksamma denna fråga och att i avvaktan på detta arbete skulle motionen därför avstyrkas.

Nu ser vi att problemet är mera akut än så. Anmälningsskyldiga vindkraftverk fortsätter stadigt att etableras där inte krav på ekonomisk säkerhet för deras avveckling idag går att utverka. Det är därför ytterst tveksamt om en ny lagstiftning kommer att ha möjlighet att i efterhand tvinga fram en sådan säkerhet med mindre att lagstiftningen på området blir tydlig och att detta görs med skyndsamhet.

Även om Energimyndigheten för tillfället arbetar med att ”uppmärksamma” regeringen på frågan, anser vi därför att regeringen istället mot ovanstående resonemang från oss omgående borde kunna påbörja en lagändring i syfte att uppnå det som Energimyndigheten avser uppmärksamma regeringen på. Vi vill att riksdagen med bifall till denna motion ger regeringen detta tillkänna.

Stockholm i oktober 2015

Finn Bengtsson (M)

Michael Svensson (M)